

Ändringar i offentlighets- och sekretesslagen med anledning av Försvarsexportmyndighetens avveckling

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2015/16:20 Ändringar i offentlighets- och sekretesslagen med anledning av Försvarsexportmyndighetens avveckling. Inga motioner har väckts med anledning av propositionen. Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens lagförslag.

Försvarsexportmyndigheten ska avvecklas och upphöra som myndighet den 31 december 2015. Med anledning av detta föreslås i propositionen att Försvarsexportmyndigheten tas bort från bestämmelserna i 19 kap. 3 § och 31 kap. 16 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vidare föreslås en övergångsbestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen om att äldre bestämmelser fortfarande ska gälla för uppgifter i sådana ärenden och i sådan verksamhet där handlingarna omhändertagits för arkivering före ikraftträdandet.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2016.

I betänkandet finns två särskilda yttranden (M, C, FP, KD samt SD).

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Bakgrund	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	4
Utskottets överväganden.....	5
Ändringar i offentlighets- och sekretesslagen med anledning av Försvarexportmyndighetens avveckling	5
Särskilda yttranden	7
1. Ändringar i offentlighets- och sekretesslagen med anledning av Försvarexportmyndighetens avveckling (M, C, FP, KD).....	7
2. Ändringar i offentlighets- och sekretesslagen med anledning av Försvarexportmyndighetens avveckling (SD).....	7
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	8
Propositionen	8
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	9

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Ändringar i offentlighets- och sekretesslagen med anledning av Försvarsexportmyndighetens avveckling

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2015/16:20.

Stockholm den 10 november 2015

På konstitutionsutskottets vägnar

Andreas Norlén

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Andreas Norlén (M), Björn von Sydow (S), Hans Ekström (S), Veronica Lindholm (S), Jonas Millard (SD), Maria Abrahamsson (M), Jonas Gunnarsson (S), Per-Ingvar Johnsson (C), Agneta Börjesson (MP), Patrick Reslow (M), Emanuel Öz (S), Fredrik Eriksson (SD), Mathias Sundin (FP), Mia Sydow Mölleby (V), Tuve Skånberg (KD), Emilia Töyrä (S) och Lisbeth Sundén Andersson (M).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2015/16:20 Ändringar i offentlighets- och sekretesslagen med anledning av Försvarsexportmyndighetens avveckling. Ingen motion har väckts med anledning av propositionen.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut framgår av bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Regeringen gör i propositionen bedömningen att lagförslaget författningstekniskt och även i övrigt är av sådan beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse. Lagrådets yttrande har därför inte inhämtats.

Bakgrund

Regeringen har i vårändringsbudgeten för 2015 (prop. 2014/15:99) beskrivit sin inriktning för exportstödsverksamheten inom försvarsområdet. Inriktningen innebär att Försvarsexportmyndigheten ska avvecklas och upphöra som myndighet den 31 december 2015. Den exportstödjande verksamheten ska i viss utsträckning överföras till Försvarets materielverk. Riksdagen beslutade vårändringsbudgeten den 16 juni 2015 (bet. 2014/15:FiU21, rskr. 2014/15:255).

Försvarsdepartementet har upprättat en promemoria med anledning av de ändringar som behöver göras i bl.a. offentlighets- och sekretesslagen (2009:400, förkortad OSL). Promemorian har remissbehandlats. En sammanställning av remissvaren finns tillgänglig i Försvarsdepartementet (dnr Fö 2015/00933/RS).

Det framgår vidare av budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1, utg.omr. 6, s. 46) att regeringen med stöd av riksdagens beslut om vårändringsbudgeten 2015 har gett Försvarsexportmyndigheten och Försvarets materielverk i uppdrag att förbereda och genomföra verksamhetsövergången och avvecklingen utifrån den ovan angivna tidsramen.

Propositionens huvudsakliga innehåll

Med anledning av att Försvarsexportmyndigheten ska avvecklas den 31 december 2015, behöver vissa ändringar göras i OSL. I propositionen föreslås att Försvarsexportmyndigheten tas bort från bestämmelserna i 19 kap. 3 § och 31 kap. 16 § OSL. Vidare föreslås en övergångsbestämmelse i OSL om att äldre bestämmelser fortfarande ska gälla för uppgifter i sådana ärenden och i sådan verksamhet där handlingarna omhändertagits för arkivering före ikraftträdandet. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2016.

Utskottets överväganden

Ändringar i offentlighets- och sekretesslagen med anledning av Försvarexportmyndighetens avveckling

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag.

Jämför särskilda yttrandena 1 (M, C, FP, KD) och 2 (SD).

Bakgrund

Försvarexportmyndigheten (FXM) inrättades under 2010 och påbörjade sin verksamhet den 1 augusti samma år. Av förordningen (2010:654) med instruktion för Försvarexportmyndigheten framgår att myndigheten ska bedriva exportrelaterad verksamhet inom försvarssektorn genom att genomföra allmänt exportfrämjande åtgärder för internationella marknader och organiserade aktiviteter vid särskilda exportsatsningar. FXM ska också ansvara för försäljning och upplåtelse av sådan materiel hos myndigheter inom försvarssektorn som inte längre behövs för statens verksamhet eller blivit obrukbar. I denna uppgift ingår att, efter särskilt bemyndigande från regeringen, företräda staten vid förhandlingar och ingående av internationella överenskommelser, och även i övriga fall företräda staten vid förhandlingar och ingående av överenskommelser och avtal.

Som framgår ovan beskrev regeringen i vårändringsbudgeten för 2015 inriktningen för exportstödsverksamheten inom försvarsområdet. Inriktningen innebär att Försvarexportmyndigheten ska avvecklas och upphöra som myndighet den 31 december 2015. Den exportstödjande verksamheten ska i viss utsträckning överföras till Försvarets materielverk (FMV).

Aktuella bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen

I kapitel 19 OSL behandlas sekretess till skydd för det allmännas ekonomiska intresse. Av 19 kap. 3 § OSL framgår att sekretess gäller för uppgift som hänför sig till ärende om förvärv, överlåtelse, upplåtelse eller användning av egendom, tjänst eller annan nyttighet, om det kan antas att det allmänna lider skada om uppgiften röjs. Enligt det fjärde stycket i samma paragraf gäller sekretess för uppgift i en allmän handling i högst tjugo år. Om det är fråga om en handling som anger villkoren i ett slutet avtal gäller sekretessen dock längst till dess två år, eller hos statliga affärsverk, FMV och FXM samt i kommunal affärsverksamhet fem år, har gått från det att avtalet slöts.

I kapitel 31 i OSL behandlas sekretess till skydd för enskild i annan verksamhet med anknytning till näringslivet. För det fall en enskild trätt i affärsförbindelse med en myndighet gäller enligt 31 kap. 16 § OSL sekretess

för uppgift om den enskildes affärs- eller driftförhållanden om det av särskild anledning kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs. Det andra stycket i 31 kap. 16 § har en lydelse som är likartad med den som finns i 19 kap. 3 § fjärde stycket OSL. Sekretess för uppgift i en allmän handling gäller således högst tjugo år. Om det är fråga om en handling som anger villkoren i ett avtal gäller sekretessen dock längst till dess två år, eller hos statliga affärsverk, FMV och FXM samt i kommunal verksamhet fem år, har gått från det att avtalet slöts.

Propositionen

Regeringen konstaterar att FMX bl.a. har till uppgift att ansvara för försäljning och upplåtelse av sådan materiel hos myndigheter inom försvarssektorn som inte längre behövs för statens verksamhet eller har blivit obrukbar. Detta är en uppgift som 2010 övertogs från FMV och som i samband med avvecklingen av FXM kommer att återföras till FMV. Regeringen föreslår därför att bestämmelserna i OSL ändras på så sätt att FMX tas bort från bestämmelserna i 19 kap. 3 § och 31 kap. 16 § OSL. FMV omfattas redan av bestämmelserna, varför någon komplettering med anledning av överföringen av uppgifter inte är nödvändig.

Regeringen föreslår att de föreslagna ändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2016. Äldre bestämmelser ska enligt regeringens förslag fortfarande gälla för uppgifter i sådana ärenden och i sådan verksamhet där handlingarna omhändertagits för arkivering före ikraftträdandet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig bakom de överväganden som gjorts i propositionen och tillstyrker regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Särskilda yttranden

1. **Ändringar i offentlighets- och sekretesslagen med anledning av Försvarsexportmyndighetens avveckling (M, C, FP, KD)**

Andreas Norlén (M), Maria Abrahamsson (M), Per-Ingvar Johnsson (C), Patrick Reslow (M), Mathias Sundin (FP), Tuve Skånberg (KD) och Lisbeth Sundén Andersson (M) anför:

Som vi tidigare anført anser vi inte att Försvarsexportmyndigheten bör läggas ned, se motion 2014/15:2841 av Allan Widman m.fl. (FP, M, C, KD) samt betänkande 2014/15:FöU1. Ett viktigt syfte med att införa myndigheten var ökad transparens när det gäller försvarsexportverksamheten och att särskilja denna verksamhet från Försvarets materielverks och övriga Försvarmaktens verksamhet. Regeringen gör emellertid en annan bedömning och myndigheten kommer enligt propositionen att avvecklas den 31 december 2015. Eftersom den föreslagna lagändringen i offentlighets- och sekretesslagen är en nödvändig följd av den kommande avvecklingen saknas anledning för oss att reservera oss mot lagändringen.

2. **Ändringar i offentlighets- och sekretesslagen med anledning av Försvarsexportmyndighetens avveckling (SD)**

Jonas Millard (SD) och Fredrik Eriksson (SD) anför:

Det militära försvaret behöver modern försvarsmateriel som är kostnadseffektiv ur ett livscykelperspektiv. Ett medel för detta är att fortsätta att främja export av såväl försvarsprodukter som militär teknik för civil tillämpning. Exportfrämjande verksamhet utgör därför en del av den svenska försvars- och säkerhetspolitiken. I detta sammanhang fyller Försvarsexportmyndigheten en viktig funktion. Myndigheten ger företagen en tydlig kontaktyta genom att den samlar främjandet av försvarsexport till en myndighet, bidrar till en tydligare ansvarsfördelning inom staten och skapar bättre förutsättningar att överblicka exportverksamheten. En livskraftig svensk försvarsindustri är viktig såväl för den svenska försvarsförmågan som för svenska arbetstillfällen. Om inte Försvarsexportmyndigheten hade varit föremål för avveckling skulle den alltså ha kunnat bidra till att främja Sveriges intresse av den export som är en nödvändighet för en livskraftig svensk försvarsindustri. Om Sverigedemokraterna hade suttit i regeringsställning skulle vi således inte ha påbörjat en nedläggning av myndigheten och den aktuella propositionen hade varit obehövlig. Regeringen gör emellertid en annan bedömning, och myndigheten kommer enligt propositionen att avvecklas den 31 december 2015. Eftersom den föreslagna lagändringen i offentlighets- och sekretesslagen är en nödvändig följd av den kommande avvecklingen saknas anledning för oss att reservera oss mot lagändringen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2015/16:20 Ändringar i offentlighets- och sekretesslagen med anledning av Försvarsexportmyndighetens avveckling:

Riksdagen antar regeringens lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

2 Lagtext

Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 19 kap. 3 § och 31 kap. 16 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

19 kap.**3 §¹**

Sekretess gäller för uppgift som hänför sig till ärende om förvärv, överlåtelse, upplåtelse eller användning av egendom, tjänst eller annan nyttighet, om det kan antas att det allmänna lider skada om uppgiften röjs. Begreppet tjänst omfattar inte arbete som för en myndighets behov utförs av dess egen eller någon annan myndighets personal, om det inte är fråga om ett arbete som en myndighet i konkurrens med andra myndigheter eller enskilda erbjuder sig att utföra.

Om ett ärende enligt första stycket rör upphandling, får uppgift som rör anbud eller som rör motsvarande erbjudande inom en kommun, ett landsting eller en myndighet eller mellan statliga myndigheter inte i något fall lämnas till någon annan än den som har lämnat anbudet eller erbjudandet förrän alla anbud eller erbjudanden offentliggörs eller beslut om leverantör och anbud fattats eller ärendet dessförinnan har slutförts. Under en elektronisk auktion får dock lämnas sådana uppgifter som avses i 5 a kap. 11 § lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, 5 a kap. 11 § lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster eller 6 kap. 11 § lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

Om ett ärende enligt första stycket rör försäljning av lös egendom för det allmännas räkning, får uppgift som rör anbud eller som rör motsvarande erbjudande inom en kommun, ett landsting eller en myndighet eller mellan statliga myndigheter inte i något fall lämnas till någon annan än den som har lämnat anbudet eller erbjudandet förrän alla anbud eller erbjudanden offentliggörs eller avtal har slutits eller ärendet annars har slutförts.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år. Beträffande en handling som anger villkoren i ett slutet avtal gäller sekretessen dock längst till dess att två år, eller hos statliga affärsverk,

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år. Beträffande en handling som anger villkoren i ett slutet avtal gäller sekretessen dock längst till dess att två år, eller hos statliga affärsverk,

¹ Senaste lydelse 2013:314.

Försvarets materielverk och *Försvarexportmyndigheten* samt i kommunal affärsverksamhet fem år, har gått från det att avtalet slöts.

Försvarets materielverk och i kommunal affärsverksamhet fem år, har gått från det att avtalet slöts.

31 kap.

16 §²

Sekretess gäller för uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden när denne i annat fall än som avses i 1 § första stycket, 2–4 och 12 §§ har trätt i affärsförbindelse med en myndighet, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år. Beträffande en handling som anger villkoren i ett avtal gäller sekretessen dock längst till dess att två år, eller hos statliga affärsverk, Försvarets materielverk och *Försvarexportmyndigheten* samt i kommunal affärsverksamhet fem år, har gått från det att avtalet slöts.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år. Beträffande en handling som anger villkoren i ett avtal gäller sekretessen dock längst till dess att två år, eller hos statliga affärsverk, Försvarets materielverk och i kommunal affärsverksamhet fem år, har gått från det att avtalet slöts.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.
 2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för uppgifter i sådana ärenden och i sådan verksamhet där handlingarna omhändertagits för arkivering före ikraftträdandet.

² Senaste lydelse 2011:1574.